

Budgetforlig 2025 - 2028 – Velfærd og Klima

En samlet kommunalbestyrelse har den 20. september 2024 indgået forlig vedr. budget 2025-2028 for Haderslev Kommune under overskriften: **Velfærd og Klima**

DEN OVERORDNEDE ØKONOMISKE RAMME

Budgetforhandlingerne for Haderslev Kommune har taget udgangspunkt i et snævert økonomisk råderum. Det kalder på fortsat økonomisk ansvarlighed og skarpe prioriteringer. Selvom økonomiaftalen for 2025 gav rum til, at kommunerne kunne bruge flere penge på udviklingen af den borgernære velfærd, så indebærer aftalen ikke en tilsvarende finansiering for kommunerne.

Regeringen har givet et særligt finansieringstilskud til kommunerne for 2025, så rummet for udviklingen af velfærden kan anvendes. For Haderslev Kommune drejer det sig om 29,1 mio. kr. Mens dette tilskud foreløbigt kun er i 2025, er de udfordringer, som det skal afhjælpe, varige. Det gør det vanskeligt at planlægge langsigtet.

For at skabe rum for politiske tiltag, der på den lange bane skaber udvikling af vækst, velfærd og klimainitiativer, har Haderslev Kommune sin økonomiske politik. En ansvarlig økonomisk politik, der, i kombination med tæt økonomiopfølgning, sikrer økonomisk robusthed og styrer kommunen udenom større sparerunder.

Forligspartierne bemærker, at Haderslev Kommune har en økonomi i balance og er enige om fortsat at følge styringsmålene i den økonomiske politik. Det er et centralt element i fremadrettet at kunne investere i vækst, velfærd og klimainitiativer, at udvalgene kontinuerligt ser på mulighederne for omstilling – en form for et kasseeftersyn. Samtidig er det vigtigt for forligspartierne at midlerne fra de centrale velfærdsområder, som minimum geninvesteres her. Derfor vil midlerne fra det årlige omstillingsbidrag i 2026 og 2027 fra udvalgene (Social- og Handicap, Børn- og Familie samt Senior- og Sundhed) forblive på områderne primært til finansiering af nye tiltag.

Med udgangspunkt i det supplerende budgetmateriale er partierne enige om at fastholde en uændret skattefastsættelse og vælge selvbudgettering. Forligspartierne er enige om, at Haderslev Kommune med budgetforliget udnytter den fulde serviceramme.

Hovedtallene for budgetforliget fremgår af nedenfor viste tabel, og foretagne prioriteringer fremgår af bilag 2. Det konstateres, at der samlet set over de fire år er økonomisk balance.

Beløb i mio. kr.	2025	2026	2027	2028
Indtægter	-4.720,8	-4.870,8	-5.064,2	-5.186,1
Ordinære driftsudgifter	4.504,4	4.647,8	4.803,0	4.962,2
Anlæg	158,2	189,5	165,3	185,6
Lån, finans, mv.	57,1	44,1	87,7	38,9
Resultat	-1,1	10,6	-8,2	0,6

VELFÆRDSINITIATIVER

Demografi samt statslig refusionsordning (særligt dyre enkeltsager)

I tråd med den nationale udvikling oplever Haderslev Kommune i disse år et stigende antal borgere over 65 år, mens antallet af børn i alderen 0-16 år er faldende. Forligspartierne regulerer budgetterne i takt med udviklingen. Det betyder, at der afsættes yderligere 9,9 mio. kr. årligt til senior- og sundhedsområdet, mens budgettet for skole- og dagtilbudsområdet reduceres med 5,3 mio. kr. årligt på grund af det faldende børnetal.

En særlig udfordring i årets økonomiaftale mellem regeringen og KL har været, at kommunernes krav til hjemtagelse af refusion er øget markant. I Haderslev Kommune drejer det sig om 16,0 mio. kr. fordelt med 15,0 mio. kr. til Social- og Handicapudvalget samt 1,0 mio. kr. til Senior- og Sundhedsudvalget. Det har været vigtigt for forligspartierne at sikre sig, at den udfordring ikke skal løses indenfor den eksisterende ramme. Derfor tilføres udvalgene forlods et tilsvarende beløb fra det økonomiske råderum som kompensation herfor. Da der er betydelig usikkerhed om beløbets reelle størrelse, tilføres beløbet til fagudvalgene alene i 2025, mens det for 2026 og frem afsættes som en pulje under økonomiudvalget til udmøntning i forbindelse med budgetforhandlingerne for 2026-29.

Social- og Handicapudvalget

Haderslev Kommune oplever som landets øvrige kommuner fortsat et stort pres på udgifterne til det specialiserede socialområde. Udgangspunktet for budgetlægningen for 2025 for området er et underskud fra 2023 på 3,0 mio. kr., et forventet merforbrug for 2024 på mellem 26,0 og 31,0 mio. kr. samt en forventning om en udfordring i 2025 på 16,0 mio. kr.

De første spor til en investeringsplan, der skal skabe et grundlag for overholdelse af de økonomiske rammer på det specialiserede børne- og voksenområde, er lagt. Grundlaget kommer fra den i budget 2024 nedsatte taskforce og fællesmøderne mellem Social- og Handicapudvalget og Økonomiudvalget. Styringen og prognosesikkerheden er øget markant. Men vi skal videre end det.

Forligspartierne er enige om at give området ro i 2025 til at udarbejde en plan for at nedbringe usikkerheden og bringe området i balance. Derfor vil det forventede merforbrug ved årets udgang blive udlignet i forbindelse med regnskabssagen via tilførsel af midler fra centrale puljer, samt 13,1 mio. kr. fra modtaget engangstilskud i 2025. I 2025 tilføres der 16,0 mio. kr. til dækning af udvalgets forventede merforbrug, hvilket finansieres af den resterende del af engangstilskuddet for 2025. Dermed er der økonomisk ro for udvalget til at udarbejde en plan for at skabe økonomisk balance på området de kommende år. Planen skal foreligge inden 1. juli 2025 og skal blandt andet se på tilbudsvifte, styringsmekanismer, nødvendige anlægsbehov, samarbejde med private og lokale aktører og meget mere. Kort sagt skal udvalget være åbent for nye veje til bedre løsninger, såvel internt som eksternt.

Indenfor rammen af de tilførte 16 mio. kr. ønsker forligspartierne at 1,0 mio. kr. i 2025 prioriteres til at reducere antallet af sager pr. sagsbehandler. Dette har til formål at undersøge effekten for borgernes oplevelse og sagsbehandlerens arbejdsmiljø.

Rammer for fremtidens "Fristedet"

Forligspartierne er enige om at støtte op om "Fristedet", der i fællesskab drives af Foreningen Forældrehuset og TEAM livskvalitet, så de har midler til leje af lokale i Sundhedshuset i Vojens.

Der afsættes 0,1 mio. kr. årligt.

Styrkelse af et "Rart Sted at Være"

Det er vigtigt, at der fortsat er et samlingssted for mennesker med handicap, deres pårørende, og andre med interesse for mennesker med forskellige fysiske og psykiske handicaps. Derfor ønsker forligspartierne at give en tillægsbevilling til Et Rart Sted at Være.

Der afsættes 0,1 mio. kr. i 2025 og 2026.

Investering i fysiske rammer SHU

Der afsættes en pulje til investering i fysiske rammer på Social- og Handicapudvalgets område. Puljen kan anvendes til både børne- og voksenområdet. Der afsættes 10,0 mio. kr. i 2025.

Senior- og Sundhedsudvalget

Fremtidens boformer

Forligspartierne ønsker at sikre en værdig ældrepleje for kommunens ældste medborgere. Derfor ønsker forligspartierne, at der frem mod næste års budgetlægning arbejdes på et forslag til, hvordan fremtidens boformer kunne se ud i Haderslev Kommune for kommunens ældre medborgere. Haderslev Kommune arbejder sideløbende med plejehjem i eget hjem, som en mulighed til de borgere, der ønsker at tilbringe den sidste tid i kendte rammer i eget hjem.

Der er en særlig opmærksomhed på den samlede plejebolig kapacitet i kommunen. Derfor skal udvalget inden 1. maj 2025 udarbejde en samlet analyse, til grund for udvalgets fortsatte arbejde samt til fremlæggelse for kommunalbestyrelsen, dækkende behovet de kommende 5 år. Mens arbejdet foregår, fastholdes den nuværende kapacitet og bygningsmasse uændret.

Demensvenlig kommune

Demensramte borgere og deres pårørende skal opleve, at der tages særligt hensyn til dem. Derfor er forligspartierne enige om, at der opstartes dialogmøder med borgere med demens og deres pårørende, videnspersoner og interessenter med henblik på at samle input til opstart af tre pilotprojekter i de tre centerbyer.

Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2025.

Velfærdsteknologiske løsninger

Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2028 til initiativer indenfor velfærdsteknologiske løsninger.

Inddragelse af civilsamfundet

Forebyggende indsatser med civilsamfundet, som understøttende kraft er vigtig for gode og bæredygtige løsninger. Derfor ønsker forligspartierne et særligt fokus herpå i arbejdet med udviklingen af fremtidens velfærd - både i dette udvalg, men også i samarbejdet på tværs med de øvrige udvalg.

Introforløb for SOSU-området

Vi skal tage godt imod vores elever, det skal understøtte, at der også i fremtiden er hænder til at tage sig af vores ældste borgere. Derfor skal der udvikles et introforløb for SOSU-assistent/hjælpere, hvor målgruppen er elever i den sidste del af praktikken og nyansatte nyuddannede. En del af intro-forløb kan eksempelvis være, at der etableres en mentorordning.

Til opstart og drift af ordningen afsætter forligspartierne 1,0 mio. kr. i 2025.

Derudover afsættes der årligt 1,0 mio. kr. fra 2025, som finansieres af midlerne fra Kvalitetsløftet.

Prioritering af ældreområdet

Forligspartierne ønsker, at kommunens ældre skal opleve et kvalitetsløft og flere hænder i ældreplejen. Derfor videreføres midlerne til området, der er blevet lagt ind under bloktilskuddet.

Der prioriteres 11,4 mio. kr. i 2025, 11,6 mio. kr. i 2026 og 14,9 mio. kr. årligt derefter.

Lov- og cirkulæreprogrammet

Der tildeles udvalget midler vedrørende Lov- og Cirkulæreprogrammet på 0,7 mio. kr. i 2025, 0,5 mio. kr. i 2026 og 0,2 mio. kr. i 2027.

Organisering af Senior- og Sundhedsområdet

Der er en særlig opmærksomhed på organiseringen på Senior- og Sundhedsområdet blandt andet set i lyset af det netop offentliggjorte Sundhedsudspil.

Beskæftigelse og Borgerserviceudvalget

I Haderslev Kommune er der stort fokus på beskæftigelsesområdet, og kommunen arbejder målrettet på, at ledigheden nærmer sig landsgennemsnittet. Det er helt centralt for, at kommunen kan lykkes med at skabe gode rammer for det gode liv for borgerne.

Borgere, der er en del af et arbejdsfællesskab, lever længere og trives bedre. Derfor er målet, at flere borgere kommer i beskæftigelse og uddannelse.

Forligspartierne bakker op om udvalgets allerede igangsatte arbejde med at udarbejde en konkret plan der skal sikre, at bevillingen, fra de reservede midler under Økonomiudvalget, i de kommende år kommer nærmere landsgennemsnittet. Planen skal sikre, at det sker via en højere andel i job og uddannelse og med respekt for den enkelte borgers situation og behov.

Kultur- og Fritidsudvalget

Når Haderslev Kommune igen og igen er på landkortet, giver det positiv omtale. Forligspartierne støtter op om kommunens levende kulturliv, som rummer en bred vifte af kulturelle tilbud for kommunens borgere, men også trækker besøgende fra nær og fjern. Der går en lige linje fra den positive omtale af Haderslev Kommunes mange spændende kulturelle tilbud og kommunens strategiske mål om flere i uddannelse, flere job og indbyggere.

Samarbejdsaftale med SG25

Forligspartierne ønsker at fortsætte samarbejdet med SG25 for at understøtte, at Haderslev Kommune fortsat har et frivilligt drevet kulturhus, der tilbyder en bred vifte af kulturtilbud til kommunens borgere.

Der afsættes 0,15 mio. kr. årligt.

Renovering af kunstgræsbane i Hammelev

Det er vigtigt for forligspartierne, at kommunens borgere har attraktive faciliteter tilgængelige for et aktivt fritidsliv. Derfor ønsker forligspartierne at renovere kunstgræsbanen i Hammelev.

Der afsættes 1,4 mio. kr. i 2025.

Udvidelse af svømmefaciliteter

Forligspartierne ønsker fortsat fremdrift i planerne for svømmefaciliteter i Haderslev Kommune. Det har høj prioritet, at arbejdet med etablering af aftalte svømmefacilitet i Vojens oplever fremdrift i løbet af 2025. For svømmefaciliteter i Haderslev er der aftalt en overordnet tidsplan for perioden 2024-2032. I 2025 åbner der sig en mere konkret afklaringsfase. For at sikre fremdrift, ønsker forligspartierne inden sommeren 2025, om muligt, at få forelagt et beslutningsgrundlag, der gør det muligt at træffe beslutning om funktion og målgrupper, placering, driftsform og projektøkonomi herunder afledte driftsudgifter.

Der afsættes 55,0 mio. kr. i 2028.

Liv i hele Haderslev Kommune

Forligspartier ønsker, at Liv i hele Haderslev Kommune fortsætter herunder Liv på Havnen.

Styrkelse af børns trivsel ud fra islandsk model

Børnenes sundhed og trivsel er vigtig for forligspartierne. Derfor ønsker forligspartierne, at der udarbejdes et beslutningsgrundlag til budgetlægningen 2026-2029 med inspiration fra den islandske model, hvor stærke sociale fællesskaber i en aktiv fritid har styrket trivslen. Beslutningsgrundlaget, der skal tage højde for den lokale kontekst, skal bygge på tanken om at nedbryde barrierer mellem skoler og fritidsaktører og skabe en øget tilslutning til fritidsaktiviteter blandt børn og unge i lokalområdet.

Planen skal laves i samarbejde mellem Børn- og Familieudvalget, Social- og Handicap og Kultur- og Fritidsudvalget. Planen forankres i Kultur- og Fritidsudvalget

Børne- og Familieudvalget

Folkeskolen

Forligspartierne ønsker en folkeskole, hvor trivsel og læring går hånd i hånd. Folkeskolen skal være en god skole for alle børn. Det sker bl.a. ved at skabe sunde og udviklende børnefællesskaber lokalt. Den igangværende styrkelse af almenområdet skal fortsætte. Med rette støtte skal så mange børn og unge som muligt, blive så tæt på almenområdet som muligt.

Indsatsen for at styrke de faglige resultater skal styrkes. For at sikre en bæredygtig og stabil økonomisk udvikling for områderne under Børn- og Familieudvalget tilføres varigt 4,7 mio. kr., hvorved den oprindeligt besluttede investeringsstrategi endeligt er annulleret.

I forlængelse heraf ønsker forligspartierne at give muligheder for, at Børne- og Familieudvalget kan investere yderligere i folkeskolen. Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2025 til styrkelse af mulighederne for to-voksenundervisning primært i indskolingen.

Desuden afsættes der 2,0 mio. kr. i 2025, der skal styrke mulighederne for at foretage afprøvning af nye veje til en stærkere folkeskole f.eks. ved styrkelse af distriktsøkonomien.

Lov- og Cirkulære

Der afsættes midler fra Lov og cirkulære på 6,8 mio. kr. i 2025, 6,7 mio. kr. i 2026, 7,0 mio. kr. i 2027 og 2028

Etablering af 0-6 års institution i Bevtoft

Forligspartierne er enige om, at den selvejende institution Myretuen i Bevtoft tildeles midler, så de kan etablere en vuggestuegruppe med 12 børn. Dermed bliver Myretuen en 0-6 års institution.

Der afsættes 0,8 mio. kr. i 2025.

Kløvermarkskolen

For at imødekomme kapacitetsudfordringer på Kløvermarkskolen afsættes 0,3 mio. kr. i 2025.

Den digitale folkeskole

Forligspartierne ønsker en folkeskole, som fremmer elevernes læring og trivsel. Ambitionerne er høje. I takt med den digitale udvikling ønsker forligspartierne en mere tydelig retning for både skoler og dagtilbuds anvendelse og brug af IT. Med afsæt i børne- og ungepolitikken samt de 4 strategiske mål for styrkelse af almenområdet skal der derfor igangsættes et arbejde med at udvikle en egentlig IT-politik på børneområdet. Politikken skal sætte retningen for de kommende års udvikling og brug af IT.

Bygningsvedligehold og mindre anlæg

Puljen skal anvendes til bygningsvedligehold på dagtilbuds- og skoleområdet, hvor der lokalt opleves behov for lidt større renoveringer. Der afsættes en pulje på 2,0 mio. kr. i 2025 og 4,0 mio. kr. i 2026.

Strukturelle ændringer Borgernæreområder BFU, SSU og SHU

Det eksisterende budget til strukturelle ændringer på borgernæreområder tilføres 10,0 mio. kr. i 2028. Der er herefter afsat i alt 29,0 mio. kr. som kan anvendes på områderne under Børn- og Familie, Senior- og Sundhed og Social- og Handicap.

Ungeudvalget

Øget elevtilgang på STU

Antallet af unge, der ikke kan gennemføre en ungdomsuddannelse på normale vilkår, er stigende. Det giver en større tilgang til Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU). For at imødekomme øgede udgifter, som denne stigning medfører, afsætter forligspartierne ekstra midler.

Der afsættes 1,5 mio. kr. årligt

Ungeudvalget og Vækst- og Udviklingsudvalget

Dannelsen af et Campus har i mange år været et bredt politisk ønske i Haderslev Kommune. Forligspartierne ønsker at fremme arbejdet hermed, og det er vigtigt, at der dedikeres ressourcer til at understøtte indsatsen. Derfor afsættes der 0,5 mio. kr. i hhv. 2025 og 2026 til udviklingsarbejdet, som finansieres fra Økonomiudvalgets Udviklingspulje.

VÆKSTINITIATIVER

Kommunalbestyrelsen skal være en kommune, hvor mennesker gerne vil bo. Derfor bakker forligspartierne op om målsætningen om at opnå:

- 250 flere i uddannelse
- 500 flere indbyggere og
- 1.000 flere arbejdspladser

Forligspartierne ønsker med budgetforliget at understøtte arbejdet på at indfri de 3 målsætninger og skabe gode rammer for borgere og virksomheder, der ønsker at slå rod i Haderslev Kommune.

Teknik- og Klimaudvalget

Nedsættelse af §17, stk. 4 udvalg til rådgivning af Teknik og Klimaudvalget

Haderslev Kommune er bundet sammen af et blågrønt bånd af natur og vandveje. Vi skal samarbejde bredt for at styrke dette bånd og løse udfordringerne med vores vandmiljø.

For at sikre et balanceret vandmiljø, er det afgørende, at alle relevante parter samarbejder for at koordinere hurtig handling på de komplekse udfordringer. Haderslev Kommune deltager allerede i samarbejder for at opnå et rent vandmiljø i Dam og Fjord, samt etablerede partnerskaber for skovrejsning. I de kommende år kræver arbejdet intensivering, derfor nedsættes et §17, stk. 4 udvalg, der hedder Fremtidens Vand og Klima, med henblik på at kunne være agile og fleksible, således vi hurtigst mulige omsætter visioner og ideer til handling.

Vi skal have genskabt et sundt miljø for plante- og dyreliv i Haderslev Dam og Fjord. Der er tilført flere næringsstoffer til vandmiljøet, end det kan absorbere. Denne udledning skal vi have væsentligt reduceret. Det skal igen være muligt at bade i vandet for nuværende og fremtidige generationer. Det forventes, at udmøntningen fra den grønne trepart vil bidrage væsentligt til omlægning af landbrugsarealer. §17, stk. 4-udvalget vil følge arbejdet fra den grønne trepart og understøtte udmøntningen af opgaverne derfra.

§17, stk. 4-Udvalget foreslås sammensat af deltagere fra kommunalbestyrelsen, landbruget, grønne interesseorganisationer, erhvervslivet og Provas. Udvalget sekretariatsbetjenes af Teknik og Klima.

Medlemskab af GESEK

GESEK (Komiteen for grøn energi og sektorkobling) er et af 8 regionale erhvervsfyrtårne. Haderslev Kommune går fuldt ind i arbejdet med klimaindsatsen, derfor deltager kommunen i GESEK. De 13 sydjyske kommuner, som er omfattet af GESEK, har etableret et sekretariat til at dyrke potentialet for at udvikle og koordinere aktiviteter til gavn for den grønne omstilling. Sekretariatet skal varetage opgaver de kommende to år, og derfor afsætter forligspartierne 0,14 mio. kr. i 2025 og 2026 som finansieres af Økonomiudvalgets Udviklingspulje.

Styrkelse af sagsbehandlingen

Haderslev Kommune skal fortsat være en effektiv drevet kommunal administration, derfor tilpasses bevillingen på myndighedsområdet under Teknik og Klimas serviceudgifter, så det er muligt at allokere de administrative personaleresressourcer til de myndighedsopgaver, som oplever en stigende efterspørgsel. Vand, miljø og klima er prioriterede indsatser. Desuden tilføres der 0,6 mio. kr. til fortsættelse af planlægningsressourcer.

Oprensning af sejlrende i Haderslev Inderhavn og Fjord

Det er vigtigt for forligspartierne, at Haderslev Fjord er farbar, så større skibe kan sejle ind og ud af fjorden til havnen i Haderslev. Det betyder, at det er nødvendigt at fjerne sedimentophobning. Derfor prioriterer forligspartierne at afsætte midler til oprensning af sejlrende i Haderslev Inderhavn og Fjord. Der afsættes 3,0 mio. kr. årligt fra 2025.

Pulje til prioritering af havne og færge

For at renovere og vedligeholde kommunens tre havne i Haderslev, Aarøsund og på Aarø samt Aarø-færgen er der afsat midler i 2024-2027. Forligspartierne er enige om fortsat at prioritere dette. Der afsættes 5,0 mio. kr. i 2028.

Videreførelse af puljer i 2028

På Teknik- og Klimaudvalgets område findes en række puljer, som videreføres i 2028. Der afsættes samlet 11,4 mio. kr. til formålet.

Vores Kyst - Kystbeskyttelse ved Hejsager og Kelstrup

Kystsikring er vigtigt for at imødekomme klimaforandringerne. Derfor er forligspartierne enige om at afsætte midler til kystbeskyttelsesprojektet ved Hejsager og Kelstrup Strand, som er et fælles projekt mellem kommune og lodsejere i Hejsager og Kelstrup. Der afsættes 1,6 mio. kr. i 2026.

Vækst- og Udviklingsudvalget

Fundraiser

I tråd med dets vækst- og velfærdsambitioner har Haderslev Kommune haft et stigende fokus på at søge eksternt medfinansiering. Ansættelsen af en fundraiser har accelereret denne proces og skabt merværdi for kommunen. Der er afsat midler til indsatsen i 2025. Forligspartierne ønsker at fortsætte indsatsen ved at afsætte 0,7 mio. kr. årligt fra 2026.

Belysning i byrum

For at bidrage til tryghed i byrum og fremhæve attraktioner, monumenter og lignende i byrum afsættes der midler til belysning. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2025 og 1,0 mio. kr. i 2026, 2027 og 2028.

Legepladser i Haderslev og Vojens

For at styrke tilbuddene til kommunens børnefamilier og understøtte kommunens bosætningspolitik, er forligspartierne enige om at etablere to legepladser. De afsatte beløb anvendes efter en forundersøgelse, som skal definere projekterne. Der afsættes 2,0 mio. kr. i 2026, 2027 og 2028.

Helhedsplan Vojens-Skrydstrup

Forligspartierne ønsker, at der i Vækst- og Udviklingsudvalget igangsættes en politisk drøftelse af udarbejdelse af en helhedsplan for Vojens-Skrydstrup i lighed med planerne for Vojens, Gram og Haderslev. Konkretisering af helhedsplanen overføres efterfølgende til Teknik- og Klimaudvalget og Land- og Byudviklingsudvalget.

Økonomiudvalget

Seniorordninger

I de kommende år vil Haderslev Kommune på lige fod med andre arbejdsgivere arbejde for at bevare seniorers tilknytning til arbejdsmarkedet. Derfor afsættes der centrale midler til at udvide forsøget med den såkaldte 80-90-100% ordning. Puljen er en udvidelse af den eksisterende pulje på seniorområdet der flyttes til Økonomiudvalget.

Der afsættes yderligere 0,5 mio. kr. årligt

Energibesparende foranstaltninger

Der afsættes 5,0 mio.kr. i 2025, 2026, 2027 og 2028.

Prisstigning Microsoft-licenser

I 2025 skal der indgås en ny software-aftale via SKI, som vil løbe i forventeligt 3 år, startende fra 1. april 2025. Forventningen og udmeldinger fra forskellige interessenter indikerer, at der kan forventes en prisstigning på ca. 20% på Microsoft brugerlicenser. Prisstigningen søges dækket via en øget bevilling på den centrale Microsoft-licens konto, så de enkelte områders udgifter til Microsoft-licenser ikke øges, men bibeholdes på nuværende niveau

Der afsættes 1,2 mio. kr. årligt

Strukturelle ændringer Borgernæreområder BFU, SSU og SHU

Det eksisterende budget til strukturelle ændringer på borgernæreområder tilføres 10,0 mio. kr. i 2028. Der er herefter afsat i alt 29,0 mio. kr. som kan anvendes på områderne under Børn- og Familie, Senior- og Sundhed og Social- og Handicap.

Land- og Byudviklingsudvalget

Under Land- og Byudviklingsudvalget afsættes der i 2028 2,6 mio. kr. til område- og byfornyelse og 1,0 mio. kr. til landdistriktpuljen.

Udvikling af Vojens og Gram

Frem til 2027 er der afsat 4,0 mio. kr. årligt til strategiske udviklingsplaner i Vojens og Gram. Forligspartierne er enige om fortsat at prioritere dette. Derfor afsættes der 4,0 mio. kr. i 2028.

Derudover videreføres støtten til Forum Vojens og Vision Gram. Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2028.

Områdefornyelse i Vojens by

Der afsættes 0,5 mio. kr. til en forundersøgelse

ØKONOMISK ROBUSTHED

Udgangspunktet for økonomistyringen i Haderslev Kommune er ønsket om at fastholde en sund økonomi, hvor den stramme økonomistyring og rammeoverholdelse er i centrum. Det er herigennem, at der bliver råd til politiske prioriteringer af velfærd, vækst og klima.

Budgetforliget lægger nogle langsigtede spor, som ruster Haderslev Kommune til fremtidens udfordringer, hvor forventningerne til den leverede kommunale service er stadig stigende og behovene erkendte. Det er et fælles ansvar for kommunalbestyrelsen, men også i de enkelte fagudvalg. Der er enighed om, at den økonomiske politik fortsat er omdrejningspunktet for de politiske prioriteringer, hvor der ikke gives ufinansierede tillægsbevillinger og ingen automatiske budgettildelinger.

Finansiering

Borgere i Haderslev Kommune skal have den bedst mulige service og velfærd. Derfor har forligspartierne udvalgt en række områder, hvorfra der kan frigøres finansiering, så midlerne kan bruges til større gavn på andre områder. Den samlede finansiering udgør 5,3 mio. kr. varigt. De konkrete områder er oplyst i tabellen i bilag 2.

I budget 2024 indgik 9 budgetanalyser, som er beskrevet i det supplerende budgethæfte. Analysen af IT-udgifterne viste, at der er et økonomisk potentiale ved at indføre en ny leasingmodel og indføre øget kontrol med indkøb af IT-systemer og opsigelse af en række systemer. Gevinsten herved på årligt 0,6 mio. kr. tilføres det økonomiske råderum.

Forligspartierne ønsker, at der frem mod budgetlægning for 2026 udarbejdes 8 nye budgetanalyser. Analyserne fremgår af bilag 1. Formålet med analyserne er at understøtte arbejdet med at skabe økonomisk råderum.

I budgetforliget for 2025 er der i lighed med budgettet for 2024 afsat følgende reservepuljer under Økonomiudvalget:

- Beskæftigelsesområdet, 25,0 mio. kr.
- Budgetværn til velfærdsområdet, 11,0 mio. kr.
- Generel reserve/udviklingspulje, 8,9 mio. kr.

Puljerne er budgetlagt under Økonomiudvalget, som efter ansøgning fra det relevante fagudvalg kan bevilge midlerne.

I 2024 besluttede kommunalbestyrelsen at selvbudgetterer. Den beslutning betyder, at Haderslev Kommune i 2027 forventes at få en engangsindtægt på 24,1 mio. kr. Forligspartierne ønsker at reservere engangsindtægten fra selvbudgettering i 2024 til senere prioritering ved kommende budgetforhandlinger.

Haderslev Kommune er med budgetforliget med til at sikre, at kommunerne under ét overholder såvel servicerammen som anlægsloftet for 2025. Skulle det efter forligets indgåelse vise sig, at de samlede rammer overskrives for kommunerne, vil forligspartierne træde sammen og sikre, at Haderslev Kommune tager sin del af ansvaret for den samlede rammeoverholdelse.

Resultatopgørelse				
Beløb i mio. kr.	2025	2026	2027	2028
Personskatter	-2.870,4	-2.944,3	-3.081,8	-3.102,2
Selskabsskatter	-51,1	-56,6	-58,7	-53,5
Grundskyld	-173,5	-168,5	-165,2	-173,1
Generelle tilskud	-1.625,8	-1.701,5	-1.758,5	-1.857,3
Indtægter, i alt	-4.720,8	-4.870,8	-5.064,2	-5.186,1
Driftsudgifter	3.034,5	3.028,6	3.029,3	3.029,6
Pris- og lønfremskrivning	-	149,7	303,5	462,6
Aktivitetsbestemt medfinansiering	270,1	270,1	270,1	270,1
Overførselsudgifter	1.202,4	1.202,4	1.202,4	1.202,4
Nettodriftsudgifter, i alt	4.507,1	4.650,9	4.805,4	4.964,7
Renteudgifter (nettorenter)*	-2,7	-3,0	-2,4	-2,5
Resultat af ordinær drift	-216,4	-223,0	-261,2	-223,9
Anlægsudgifter, i alt	172,8	203,9	182,3	191,0
Anlægsindtægter, i alt	-14,6	-14,4	-17,0	-5,4
Nettoanlægsudgifter, i alt	158,2	189,5	165,3	185,6
Resultat af skattefinansieret område, i alt	-58,2	-33,4	-95,9	-38,3
Lånoptagelse	-43,4	-43,5	-35,7	-13,0
Afdrag på lån*	84,8	86,7	88,4	51,0
Grundkapitalindskud	2,6	0,9	10,9	0,9
Balanceforskydninger	13,1	0,0	24,1	0,0
Samlet balance på det skattefinansierede område	-1,1	10,6	-8,2	0,6
Det brugerfinansierede område	-	-	-	-
Resultat i alt	-1,1	10,6	-8,2	0,6

*Renter og afdrag vedrørende lånoptagelse tilpasses i forbindelse med teknisk vedtagelse af budgettet

Serviceudgifter:

Beløb i mio. kr.	2025	2026	2027	2028
Indgår i servicerammen	3.115,7	3.111,1	3.112,4	3.112,7
Indgår ikke i servicerammen	-81,2	-82,5	-83,2	-83,2
Driftsudgifter i alt	3.034,5	3.028,6	3.029,3	3.029,6

Overførselsudgifter:

Beløb i mio. kr.	2025	2026	2027	2028
Overførselsudgifter	1.202,4	1.202,4	1.202,4	1.202,4

Anlæg:

Budgetforliget har resulteret i nedenfor viste midler til anlæg i forligsperioden.

Beløb i mio. kr.	2025	2026	2027	2028
Anlægsudgifter	172,8	203,9	182,3	191,0
Anlægsindtægter	-14,6	-14,4	-17,0	-5,4
Nettoanlægsudgifter	158,2	189,5	165,3	185,6

Borgmester Mads Skau, V

Marie Skødt
Gruppeformand, A

Signe Knappe
Gruppeformand, V

Jannie B. Westergaard
Gruppeformand, C

Jon Krongaard
Gruppeformand, O

Børge Koch
Gruppeformand, B

Helene Appel
Gruppeformand, Ø

Hanne Pedersen
Gruppeformand, SF

Carsten Leth Schmidt
Gruppeformand, S

Benny Bonde
Løsgænger

Thomas Vedsted
Gruppeformand, LA

Bilag 1: Budgetanalyser

Med budgetforliget igangsætter forligspartierne 8 budgetanalyser, som skal understøtte budgetlægningen for 2026-2029 ved at bidrage til at skabe råderum i økonomien gennem effektiviseringer og udvikling. Der vil blive udarbejdet kommissorier for budgetanalyserne, som vil blive forelagt Økonomiudvalget i december 2024.

Budgetanalyse 1: Beskyttet beskæftigelse

En undersøgelse fra Deloitte og Type2Dialog har vist, at Sønderborg Kommune er billigere på tilbud om beskyttet beskæftigelse sammenlignet med Tønder, Aabenraa og Haderslev Kommuner.

Under hensyntagen til kvalitetsmæssige forskelle skal det undersøges om, der kan findes råderum ved at strukturere tilbuddene om beskyttet beskæftigelse efter forbillede fra Sønderborg. Analysen skal sikre god kvalitet i respekt for, at kommunen fortsætter en ansvarlig og effektiv brug af kommunens ressourcer.

Det skal tages i betragtning, at der kan være forskelle, der har betydning for en direkte sammenligning kommunerne imellem.

Budgetanalyse 2: Vagtplanlægning

I Haderslev Kommune anvender en række institutioner vagtplanlægningssystemet "Optima" til at generere vagtplaner og allokere personaleressourcer, så der sikres den korrekte bemanning på arbejdspladsen. Systemet anvendes ikke altid i overensstemmelse med intentionerne, og derfor er der eksempler på ikke optimal planlægning.

Det skal undersøges, hvorfor systemet ikke anvendes som tiltænkt, og hvad råderumspotentialet er, hvis der planlægges efter retningslinjerne.

Budgetanalyse 3: Energirenovering på de lavest klassificerede kommunale bygninger

Der ønskes en analyse af hvorvidt energirenoveringer af de lavest klassificerede kommunale bygninger i Haderslev Kommune kan skabe et økonomisk råderum på sigt.

Budgetanalyse 4: Gennemgang af BBR ift. klassificering af egne bygninger

Der ønskes en analyse af hvorvidt Haderslev Kommunes registreringer i BBR er korrekte, samt om forkerte registreringer kan have økonomiske konsekvenser for den kommunale udligning af udgiftsbehov.

Budgetanalyse 5: Momskontrol for 2021-2023

Igenem en analyse af gældende momsregler og konteringsregler mv. skal momskonteringsfejl identificeres. Herigennem undersøges det, hvorvidt det er muligt at hjemtage yderligere momsrefusion i Haderslev Kommune. Analysen skal kortlægge diverse typefejl, hvilket skal medvirke til at skabe arbejdsgange, som reducerer momskonteringsfejl i fremtiden.

Budgetanalyse 6: 360 graders undersøgelse af de 10 familier med mest kontakt til kommunen

Der er i alle kommuner fokus på udgifterne til det specialiserede socialområde, som er steget markant. Det antages, at dyre enkeltsager er en af de væsentlige faktorer bag denne stigning. Analysen skal afdække de 10 familier, der har mest kontakt med Haderslev Kommune for at øge forståelsen af de dyre sager.

Analysen har til formål at afdække læringspunkter i forhold til at udvikle servicen til de borgere, som har de mest komplekse problemstillinger og identificere de primære faktorer, der driver de høje omkostninger i disse enkeltsager.

Budgetanalyse 7: Ekstern analyse af IT-området

En ekstern analyse af Haderslev Kommunes IT-område skal udarbejdes. Analysen skal fokusere på omkostningsniveauet i kommunen sammenlignet med lignende kommuner. Derudover skal strukturen og

systemløsningerne i kommunen vurderes med henblik på at øge effektiviteten af IT-driften. Analysen vil blive udført af en ekstern leverandør og forventes finansieret gennem eventuelle økonomiske gevinster.

Budgetanalyse 8: Inspirationskataloger

Frem mod forårets budgetdrøftelser i fagudvalgene laves en analyse af andre kommuners effektiviserings- og forbedringsforslag. På fagudvalgenes møder i foråret fremlægges ideer til, hvordan Haderslev Kommune kan indarbejde forslagene i kommunens budget.

Bilag 2 – Politiske prioriteringer

Budgetforliget afspejler politiske prioriteringer i forhold til det ved 1. behandlingen fremlagte budget. Nedenfor fremgår de foretagne korrektioner for henholdsvis drift, anlæg samt finansiering.

Tilførsel af midler som følge af politiske prioriteringer – Drift

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogram	-	-	-1,2	-1,2
Konstateret mindreforbrug lægeerklæring/Flexjob	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Digitalisering/omstilling - Jobcenter, Borgerservice og Rådhus Service	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Børne- og Familieudvalget				
Demografi - Dagtilbudsområdet	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Demografi - Skoleområdet	-4,6	-4,6	-4,6	-4,6
Lov- og Cirkulæreprogram	6,8	6,7	7,0	7,0
Ledelsesmæssige effektivisering - Nyt børnecenter	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Mindreforbrug strukturpulje sfa. Nyt børnecenter	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Konstateret mindreforbrug sygehjemmeundervisning	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Tilbagekøb af investeringsindsats	4,7	4,7	4,7	4,7
To-voksenundervisning	1,0	-	-	-
Engangsmidler til folkeskolen	2,0	-	-	-
Kultur- og Fritidsudvalget				
Samarbejdsaftale SG25	0,2	0,2	0,2	0,2
Lavere lejeudgifter Kunsthal 6100 - Ny aftale	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Tilpasning af samarbejdsaftaler kulturområdet	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Senior- og Sundhedsudvalget				
Demografi - Forebyggende hjemmebesøg	0,2	0,2	0,2	0,2
Lov- og Cirkulæreprogram	0,7	0,5	0,2	-
Demensvenlig kommune	0,5	-	-	-
Kvalitetsløft af ældreområdet	6,4	6,9	9,9	9,9
Flere hænder og højere faglighed i ældreplejen	5,0	5,0	5,0	5,0
Indtægter fra centralrefusionsordning	1,0	-	-	-
Demografi - Ældrepleje	9,7	9,7	9,7	9,7
Sundhed - Ophør af særlig tværsektionel indsats	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Sundhed - Konstateret mindreforbrug Sundhedsordning	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Sundhed - Nedlæggelse af pulje - Haderslev i bevægelse	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Introforløb for nyuddannede SOSU-elever	1,0			
Social- og Handicapudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogram	1,9	1,9	2,3	1,9
Indtægter fra centralrefusionsordning	15,0	-	-	-
Dækning af forventet merforbrug på SHU	16,0	-	-	-
Rammer for fremtidens "Fristedet"	0,1	0,1	0,1	0,1
Et Rart Sted at Være	0,1	0,1	-	-
Teknik- og Klimaudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogram	-0,8	-0,9	-0,9	-
Reduktion af puljer til følgearbejder	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Reduktion af puljer til busskure og mindre anlæg	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Ressource til Klimaindsats	0,6	0,6	0,6	0,6
Medlemskab af GESEK	0,1	0,1	-	-

Ungeudvalget				
Merudgifter til STU	1,5	1,5	1,5	1,5
Midler til Campus	0,5	0,5	-	-
Vækst- og Udviklingsudvalget				
Fundraiser	-	0,7	0,7	0,7
Økonomiudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogram	0,4	0,5	0,0	0,0
Budgetanalyse af kommunale udgifter til IT - Overlap i funktionali- teter	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Budgetanalyse af kommunale udgifter til IT - Leasingmodel Hard- ware	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Gevinstrealisering ved monopolbrud	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Opsigelse af to IT-systemer	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Microsoft Licenser	1,2	1,2	1,2	1,2
Seniorordning	0,5	0,5	0,5	0,5
Økonomiudvalget Reserve- og Udviklingspulje	-0,6	-0,6	-	-
Pulje til Indtægter fra centralrefusionsordning - SSU og SHU	-	16,0	16,0	16,0
Driftsudgifter i alt	64,6	45,0	46,6	46,9

Tilførsel af midler som følge af politiske prioriteringer – Anlæg

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Børne- og Familieudvalget				
Etablering af 0-6 års institution – Den selvejende institution Myre- tuen i Bevtoft	0,8	-	-	-
Kløvermarkskolen	0,3	-	-	-
Bygningsvedligehold og mindre anlæg	2,0	4,0	-	-
Kultur- og Fritidsudvalget				
Renovering af kunstgræsbane i Hammelev	1,4	-	-	-
Svømmefaciliteter Haderslev By	-	-	-	55,0
Periodisering - Svømmefaciliteter Vojens	-5,0	5,0	-	-
Land- og Byudviklingsudvalget				
Borgerbudgettering Haderslev by og Starup	-	-	-	1,0
Borgerbudgettering i landdistrikterne	-	-	-	1,4
Forum Vojens og Vision Gram	-	-	-	1,0
Landdistriktpulje	-	-	-	1,0
Områdefornyelse Vojens by	0,5	-	-	-
Område-og Landsbyfornyelse	-	-	-	2,6
Strategiske udviklingsplaner i Vojens og Gram	-	-	-	4,0
Reduktion af borgerbudgettering Starup/Haderslev	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Senior- og Sundhedsudvalget				
Velfærdsteknologiske løsninger	-	-	-	1,0
Samling af Tandplejen - forundersøgelse	0,3	-	-	-
Social- og Handicapudvalget				
Periodisering - Pulje til omstrukturering på SHU	-6,5	-	-	-
Investering i fysiske rammer SHU	10,0	-	-	-
Teknik- og Klimaudvalget				
Broer og bygværker	-	-	-	1,0
Klimaplan 2022-2050	-	-	-	3,0
Over Kestrup – sydlig vejstrækning udvides med vigelommer	-	0,3	-	-
Periodisering - Flytning af driftsafdelingen	-4,5	4,5	-	-

Pulje til kystbeskyttelse og klimatilpasning	-	-	-	2,0
Pulje til oprensning af sejlbare Haderslev Inderhavn og fjord	3,0	3,0	3,0	3,0
Pulje til prioritering af havne og færge	-	-	-	5,0
Pulje til trafiksikkerhed	-	-	-	1,0
Pulje til udmøntning af stiplan - Indtægter	-	-	-	-2,0
Pulje til udmøntning af stiplan - Udgifter	-	-	-	7,0
Tilgængelighedspulje	-	-	-	0,4
Vores kyst – kystbeskyttelse ved Hejsager og Kelstrup	-	1,6	-	-
Periodisering - Pulje til udmøntning af cykelstiplan – Udgifter	-6,0	-16,1	-3,6	-
Periodisering - Pulje til udmøntning af cykelstiplan – Indtægter	0,5	3,0	6,6	-
Periodisering - Sikre skoleveje i Haderslev Sydby – Udgifter	5,5	0,1	-	-
Periodisering - Sikre skoleveje i Haderslev Sydby – Indtægter	-0,3	-2,8	-	-
Periodisering - Cykelsti Hejsager – Starup – Udgifter	0,5	16,0	0,5	-
Periodisering - Cykelsti Hejsager – Starup – Indtægter	-0,2	-0,2	-6,6	-
Periodisering - Cykelsti over matr. Nr. 319 Bramdrup, Moltrup	-	-	3,1	-
Periodisering - Pulje til udmøntning af cykelstiplan – Periodefor- skydninger - Udgifter	-3,0	6,1	0,7	-
Periodisering - Pulje til udmøntning af cykelstiplan – Periodefor- skydninger - Indtægter	-0,2	1,0	-4,6	-
Periodisering - Østergade/Honnørkajen. Klargøring af grund samt etablering af udenomsarealer	-1,2	1,2	-	-
Periodisering - Håndtering af klimavand, klimatilpasning og kyst- strategi – Udgifter	-1,0	-1,0	-	-
Periodisering - Håndtering af klimavand, klimatilpasning og kyst- strategi - Indtægter	1,0	1,0	-	-
Periodisering - Jomfrustiprojektet – Indtægter	-10,0	-10,0	20,0	-
Nedlæggelse af overflødige Brandhaner, ubenyttede boringer og brønde	-	0,3	0,3	0,3
Vækst- og Udviklingsudvalget				
Belysning i byrum	0,5	1,0	1,0	1,0
Legepladser i Vojens og Haderslev - indtægt	-	-	-2,0	-2,0
Legepladser i Vojens og Haderslev - udgift	-	2,0	4,0	4,0
Økonomiudvalget				
Energibesparende foranstaltninger.	5,0	5,0	5,0	5,0
Erhvervsjord	-	-	-	5,0
Periodisering - Byudvikling	-2,0	2,0	-	-
Periodisering - Erhvervsjord	-6,0	3,0	3,0	-
Strukturelle ændringer Borgernæreområder BFU, SSU, SHU	-	-	-	10,0
Periodisering flyttes til Uudmøntet anlægspulje	31,9	-12,8	-19,1	-
Nulstilling - Uudmøntet anlægspulje	-44,9	-4,2	-8,9	-140,8
Ny uudmøntet anlægspulje	-	10,0	20,0	40,0
Netto anlægsudgifter i alt	-27,9	22,7	22,1	9,6

Tilførsel af midler som følge af politiske prioriteringer - Finansiering

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2025	2026	2027	2028
Generelle tilskud				
Ekstra finansieringstilskud	-29,1	-	-	-
Balanceforskydninger				
Ekstra finansieringstilskud - Finansiering flyttes til 2024	13,1	-	-	-
Lånoptagelse				
Låneoptag - Energibesparende foranstaltninger	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Låneoptag - Pulje til prioritering af havne og færge	-	-	-	-5,0
Låneoptag - Pulje til oprensning af sejlrende Haderslev Inderhavn og fjord	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Grundkapitalindsud				
Kapitalindsud	-	0,9	0,9	0,9
Mossing-Jensens Vej i Vojens	1,7	-	-	-
Finansiering i alt	-22,3	-7,1	-7,1	-12,1